

Gdyńskie karno w 2003 roku*

Zarząd Gdyńskiego Oddziału ZKP w 2003 roku spotkał się na 21 posiedzeniach zwyczajnych. Zarząd Oddziału liczy 11 osób, lecz w jego pracach aktywnie uczestniczyło 8 osób. W wyniku aktualizacji listy członków Oddziału, Zarząd podjął decyzję o skreśleniu 21 osób, które nie opłacały składek dłużej niż dwa lata i nie brały udziału w działalności Zrzeszenia. Równocześnie przyjął do Zrzeszenia 16 nowych członków. W 2003 roku zmarli: Władysław Naczka i Antoni Skwiercz, wieloletni członkowie Oddziału. W końcu grudnia Gdyński Oddział Zrzeszenia liczył 152 członków. Zarząd w swoich działaniach w 2003 roku uwzględnił zalecenia opracowane przez komisję uchwał i wniosków z walnego zebrania w 2002 roku.

Ośrodek Kultury Kaszubsko-Pomorskiej

Jednym z ważniejszych zadań, jakie Oddział wyznaczył sobie na 2003 rok, było utworzenie biblioteki regionalnej. Wymagało ono wielu starań i zabiegów. Po opracowaniu programu, który został przedłożony prezydentowi Gdyni Wojciechowi Szczurkowi oraz Dyrekcji Biblioteki Miejskiej, trwały długie negocjacje, które zakończyły się porozumieniem, na mocy którego w 15 filii Biblioteki Miejskiej przy al. Marszałka Piłsudskiego 18 został powołany do życia Ośrodek Kultury Kaszubsko-Pomorskiej, czyli coś więcej niż biblioteka. Do nowo utworzonego Ośrodka strony wniosły: Miejska Biblioteka Publiczna przestrzenny i świeżo wyremontowany lokal, Prezydent przyznał etat do jego obsługi oraz wyposażył obiekt w dwa komputery i stałe złącze internetowe, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie wniosło zbiory książkowe w liczbie 502 egzemplarzy, zbiory czasopism, w tym 33 roczniki „Pomeranii”, 9 roczników „Pomorza”, 7 roczników „Gdinskiej KlĚki” a także zapewniło fachową obsadę etatu. Na otwarcie Ośrodka, które odbyło się 12 września ZKP

cieszy się już bardzo dużym zainteresowaniem, w tym szczególnie nauczycieli, którzy z całymi klasami przychodzą zwiedzać ekspozycję i korzystać z materiałów tam zgromadzonych.

Nauczanie języka kaszubskiego

Od ponad roku Zrzeszenie starało się o wprowadzenie do wybranych gdyńskich szkół nauczania języka kaszubskiego. Starania te przebiegały na dwóch płaszczyznach; jedna dotyczyła zachęcenia rodziców do nauczania dzieci języka kaszubskiego, druga natomiast dotyczyła pozyskania na ten cel środków finansowych. W wyniku tych starań w roku szkolnym 2003/2004 język kaszubski jest nauczany w Szkole Podstawowej nr 37 w Gdyni-Wiczlinie (gdzie uczęszcza 20 uczniów) oraz w Szkole Podstawowej nr 6 w Gdyni-Obłężu, gdzie uczęszcza 25 uczniów. Lekcje w SP nr 37 są opłacane z grantu Miasta Gdyni, a w SP nr 6 z budżetu miasta. Gdyńskie szkoły są pierwszymi w Trójmieście, w których nauczany jest język kaszubski.

Srebrna Tabakiera Abrahama

Kapituła Medalu w 2003 roku przyznała „Srebrne Tabakiery Abrahama” ks. dr hab. Janowi Perszonowi, Janowi Właśniewskiemu oraz Kaszubskiemu Zespołowi Regionalnemu „Koleczkowianie”. Wręczenie tych wyróżnień odbyło się 21 czerwca w kościele p.w. Św. Michała Archanioła w Gdyni-Oksywiu (ks. J. Perszon) oraz w Szkole Podstawowej nr 6 (J. Właśniewskiemu i „Koleczkowianom”). Dzięki obecności zespołu „Koleczkowianie” uroczystość przebiegała wyjątkowo barwnie i radośnie. Podczas uroczystości wręczeniowych Gdyński Oddział ZKP został uhonorowany przez władze Miasta Gdyni Medalem Roku Kwiatkowskiego, który na ręce Prezes Oddziału przekazał Wiceprzewodniczący Rady Miasta, Jerzy Miotke. Wręczenie medali, jak co roku, było poprzedzone Mszą Św. w intencji Antoniego Abrahama oraz modlitwą i złożeniem kwiatów na jego grobie.

W dniu 80 rocznicy śmierci Antoniego Abrahama, 23 czerwca, złożono kwiaty pod jego pomnikiem na Placu Kaszubskim.

Działalność kulturalno-oświatowa

Gdyńskie Zrzeszenie w dziedzinie działalności kulturalno-oświatowej współpracowało z trzema gdyńskimi szkołami podstawowymi (nr 44, 21 i 6), które organizowały konkursy baśni i legend kaszubskich, konkursy wiedzy o osobach zasłużonych dla regionu oraz eliminacje na szczeblu powiatowym do konkursu Rodnej Mowy w Chmielnie. Popularności tych konkursów stale wzrasta. Wzrasta też poziom interpretacji kaszubskich utworów przez dzieci i młodzież gdyńską. Po raz pierwszy w tym roku w SP nr 21 został zorganizowany Międzyszkolny Konkurs „Ludzie zasłużeni dla regionu”, a w SP nr 6, również po raz pierwszy, eliminacje do Konkursu Pieśni Kaszubskiej.

Przez cały rok prezentowana była wystawa o Antonim Abrahamie. Nadal najchętniej wypożyczają ją szkoły. Ostatnio była eksponowana w Gimnazjum w Mostach w gminie Kosakowo oraz w Gimnazjum w Kartuzach.

W Gdyńskim Oddziale był rozprowadzany miesięcznik „Pomeranii”. Można go było nabyć w siedzibie Zrzeszenia lub w czasie spotkań jego Klubów.

W bieżącym roku wydano 4 numery „Gdinskiej KlĚki”. Koszty

Fot. Teresa Arendt

Akt podpisania dokumentu powołującego w Gdyni „Ośrodek Kultury Kaszubsko-Pomorskiej” (12.09.2003) przez prezydenta Gdyni - Wojciecha Szczurka, dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdyni - Elżbietę Gwiazdowską i prezesa Gdyńskiego Oddziału Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego - Teresę Hoppe

przygotowało wystawę zatytułowaną „Kaszuby - krajobraz i ludzie” (ze zbiorów Muzeum Etnograficznego w Gdańsku-Oliwie) oraz wystawę literatury kaszubsko-pomorskiej. Ośrodek

Rok 2003 ..., cd. ze str. 1

wydawnicze tego pisma były pokrywane z grantu uzyskanego z Urzędu Miasta.

Kluby Oddziału

Obecnie w skład Oddziału wchodzi trzy aktywnie działające Kluby ZKP: Klub Wielki Kack, Klub Gdynia-Północ i Klub Rodzin Trzebiatowskich. Zarząd Oddziału, współpracując ze środowiskiem kaszubskim w Cisowej, doprowadził do powstania tam grupy inicjatywnej organizującej Klub ZKP w tej dzielnicy Gdyni. Szczególnie zaangażowani w tę sprawę byli Teresa i Ryszard Zinke.

Współpraca z Kościołem

Współpracując z Kościołem, Gdyński Oddział zajmował się inicjowaniem i szerzeniem kultu Sługi Bożego biskupa Konstantyna Dominika; w 2003 roku był kontynuowany nowenny cykl Mszy Św., odprawianych od marca do listopada w różnych kościołach na terenie całych Kaszub, a jego zakończenie odbyło się uroczystą Mszą Św. w Katedrze Pelplińskiej w dniu 9 listopada; wydano też obrazki biskupa Dominika w nakładzie 15000 egzemplarzy, które były rozpowszechniane po Mszach Św. sprawowanych w Jego intencji. Wspólnie z Klubem Inteligencji Katolickiej, ZKP zorganizowało w Gdyni uroczystość z okazji XVI rocznicy pobytu Jana Pawła II w naszym mieście oraz Dni Papieskie.

Klub w Wielkim Kacku inicjował nabożeństwa w języku kaszubskim: w maju nabożeństwa majowe, w Wielkim Poście Drogę Krzyżową, w październiku różaniec. Klub ten był również współorganizatorem nabożeństw przy Źródle Marii, a na Boże Ciało, jak w poprzednich latach, przygotował jeden z ołtarzy z wystrojem kaszubskim.

Członkowie gdyńskiego Z.K.P. i niektórych innych oddziałów "Nurdy" przy grobie Biskupa Konstantyna Dominika w Pelplinie (09.11.2003)

Fot. Eugeniusz Stanek

W ciągu roku regularnie były odprawiane Msze Św. z liturgią słowa w języku kaszubskim w czterech gdyńskich kościołach: w Wielkim Kacku, Cisowej, Babich Dołach i w Pogórze Górnym. W lipcu liczna grupa członków gdyńskiego oddziału wzięła udział w odpuscie w Sianowie, dokąd przybyła wynajętym autokarem.

W styczniu odbyło się doroczne spotkanie opłatkowe dla członków i sympatyków ZKP, poprzedzone Mszą Świętą w kościele NSPJ.

Działalność rozrywkowa i turystyczna

W ramach działalności rozrywkowej i turystycznej Klub Gdynia-Północ zorganizował w lutym (w ośrodku wypoczynkowym „Anna” w Osłoninie) karnawałowy wieczór, a w maju majówkę. W maju i we wrześniu odbyły się dwie wycieczki krajoznawcze: jedna na południowe Kaszuby w okolice Lipusza, Chojnic, Tucholi, a druga na Kaszuby Północne brzegiem Bałtyku.

W lipcu liczna grupa członków oddziału dwoma autokarami pojechała na Zjazd Społeczności Kaszubskiej do Słupska.

Fot. Elżbieta Szelągowska

Gdyńscy Kaszubi na V Zjeździe Społeczności Kaszubskiej w Słupsku (13.07.2003); od lewej: Zygmunt Labuda, Helena Kotłowska, Gerard Hoppe, Jerzy Abraham, Aleksander Trzebiatowski i Mieczysław Robakowski

Inna działalność

Poza powyższą działalnością Gdyński Oddział ZKP obejmował nadal swoim patronatem Chór Męski „Dzwon Kaszubski” oraz Zespół Pieśni i Tańca „Gdynia”, dla których występował do Urzędu Miasta o granty na wspomnienie ich działalności programowej. Pomagał również dziecięcemu zespołowi „Krosniata” z SP nr 6 w zorganizowaniu wycieczki oraz wypoczynku letniego.

Oddział sprawował też honorowy patronat nad VI Pomorskim Rajdem Samochodowym organizowanym przez Automobilklub Morski we wrześniu, uczestnicząc jednocześnie w jego organizacji. Ufundował puchary dla zwycięzców Rajdu.

Poczet sztandarowy oraz przedstawiciele Zarządu Gdyńskiego Oddziału uczestniczyli wielokrotnie w Mszach Św. w intencji biskupa Dominika oraz imprezach organizowanych przez inne oddziały. W ostatnich dwóch latach opiekę nad sztandarem sprawował Edward Barzowski.

W związku z zakończeniem w końcu 2002 roku wszelkich prac związanych ze wzniesieniem w Gdyni pomnika Antoniego Abrahama i rozwiązaniem Komitetów jego budowy, w 2003 roku Zarząd Gdyńskiego Oddziału ZKP przekazał prezydentowi Miasta Gdyni całą dokumentację dotyczącą tego przedsięwzięcia, a 7 listopada został poinformowany przez Władze Miasta o przejęciu przez Urząd Miasta opieki nad pomnikiem.

Podsumowując całoroczną działalność Gdyńskiego Oddziału ZKP śmiem stwierdzić, że była ona bardzo prężna i skuteczna. Wprowadzenie nauki języka kaszubskiego do szkół publicznych oraz utworzenie Ośrodka Kultury Kaszubsko-Pomorskiej w Gdyni jest chyba najlepszym tego dowodem.

Jako najważniejsze zadania przewidziane do realizacji w Gdyńskim Oddziale ZKP w 2004 roku, jego Zarząd uznaje: zaktywizowanie członków Zrzeszenia i powołanie Klubu ZKP w Cisowej i Chyloni, czynienie starań o powołanie Klubu ZKP w Wiclinie, zorganizowanie nauki języka kaszubskiego w kolejnych gdyńskich szkołach i dla dorosłych oraz sprawowanie opieki merytorycznej nad działalnością programową Ośrodka Kultury Kaszubsko-Pomorskiej.

Teresa Hoppe

* Niniejszy artykuł jest skrótem sprawozdania z działalności Gdyńskiego Oddziału ZKP w 2003 roku.

Rok szkolny po kaszubsku

Rok 2002/2003 obfitował w Szkole Podstawowej nr 21 w wydarzeniach związane z poznawaniem dziedzictwa kulturowego regionu kaszubskiego. Były one konsekwencją powstałego w szkole projektu p.n. „Moja mała Ojczyzna” (opracowały go nauczycielki: Judyta Śliwińska i Nina Różańska, Red.), w której realizację włączyła się cała społeczność uczniowska z nauczycielami pilotującymi ścieżki edukacji regionalnej oraz rodzice uczniów. Głównym celem projektu było umożliwienie dzieciom poznania historii regionu kaszubskiego, jego kultury i języka oraz podejmowanie działań sprzyjających kształtowaniu tożsamości narodowej w aspekcie przynależności regionalnej i europejskiej.

W ramach projektu odbyły się dwa rajdy: jesienny i wiosenny. We wrześniu 2002 roku, z samego rana, przed wyruszeniem na trasę, nauczyciele wraz z dziećmi otrzymali:

- mapkę z zaznaczonym szlakiem wędrowki (Gdynia Śródmieście - Orłowo)
- materiały źródłowe (tzw. załączniki, na podstawie których omawiali spotykane na trasie pomniki, przybliżali postacie, którym były poświęcone),
- test związany z ogólnymi wiadomościami na temat regionu (treści zawarte w teście wynikały z materiału realizowanego przez nauczycieli podczas zajęć lekcyjnych).

Po przejściu całej trasy i uczestnictwie w zawodach sportowych zorganizowanych na plaży, uczniowie rozwiązywali zadania z testu i oddawali go opiekunowi, który z kolei po powrocie do szkoły przekazał go organizatorom. Po podliczeniu wyników, kilka dni później odbył się apel podsumowujący rajd: wiedzę i umiejętności uczniów, zachowanie.

Młodzi artyści z SP nr 21 podczas „Bożego Narodzenia po Kaszubsku” z zaproszonymi gośćmi z SP nr 23

Rajd wiosenny, który odbył się 16 maja 2003 roku prowadził brzegiem morza z Orłowa do Kamiennego Potoku. Uczniowie także w tym przypadku wykazywali się znajomością historii Gdyni i regionu: wiedzieli, kiedy Gdynia otrzymała prawa miejskie, co stanowi najstarszy zabytek naszego miasta, kiedy nastąpiły zaślubiny Polski z morzem, kim był Antoni Abraham czy wreszcie kim były postacie: stolem, purtk, borowa cotka, gbur, krosniąta. W ramach zadań testowych (test II) wskazywali, gdzie mieści się siedziba Komisji Europejskiej, podali kompozytora *Ody do radości*. Kolejny- III test dotyczył Szwecji i jej zasobów naturalnych.

Uczniowie chętnie uczestniczyli w rajdach, gdyż była to

dobra zabawa, a oprócz tego możliwość poszerzenia swojej wiedzy o regionie.

Innym, niezmiernie ważnym zadaniem związanym z poznaniem dziedzictwa kulturowego regionu było zorganizowanie spektakli:

- **Boże Narodzenie na Kaszubach**, podczas którego dzieci ubrane w stroje kaszubskie nie tylko omawiały zwyczaje panujące w naszym regionie związane ze świętami, ale też śpiewały kolędy po

Fot. Nina Różańska

Wizyta uczniów z klasy integracyjnej SSP nr 13 w SP nr 21 podczas oglądania wystawy „Antoni Abraham w świetle starych i nowych dokumentów”

kaszubsku, recytowały wiersze; uczniowie klasy IV zaprezentowali przedstawienie o Gwiżdżach (mówili po kaszubsku, stroje powstały przy czynnej pomocy rodziców); na akademię zostały zaproszone zaprzyjaźnione szkoły SSP nr 23 oraz ZS nr 6, których nauczyciele - po zakończeniu spektaklu - otrzymali życzenia pisane po kaszubsku.

- **Wiosna po kaszubsku** czyli pierwszy dzień wiosny stanowił dzień prezentowania Kaszub w sposób wesoły, wręcz zabawowy; było więc topienie Marzanny, którą ubrano w strój zawierający elementy zdobnictwa kaszubskiego, był pokaz współczesnej mody uczniowskiej z elementami haftu kaszubskiego, były tańce i śpiewanie piosenek, które przez cały rok poznały wszystkie dzieci: *Abecadła* i *Kaszebszczich jezor*.

- **Wielkanoc na Kaszubach** - to podsumowanie wiadomości zdobytych podczas roku pracy; uczniowie zaprezentowali zwyczaje wielkanocne, tradycyjne potrawy, przypomnieli krótko historię Kaszub i czołowych przedstawicieli świata literatury, sztuki; dopełnienie całości stanowił występ kaszubskiego zespołu dziecięcego *Krosniąta*, działającego przy Szkole Podstawowej nr 6 im. Antoniego Abrahama.

Inną formą przybliżania uczniom regionu i postaci z nim związanych było prezentowanie w szkole wystawy **Antoni Abraham w świetle starych i nowych dokumentów** (dzięki życzliwości Gdyniejskiego Oddziału ZKP). Wszyscy uczniowie z zaciekawieniem obejrzeliby wystawę. Wybrani zaś oprowadzali po niej swoich młodszych kolegów ze Szkoły Podstawowej nr 13 z Kacka i rówieśników z SSP nr 23, ZS nr 6.

Kolejne przedsięwzięcie to zorganizowanie I Międzyszkolnego konkursu **Zasługi dla regionu**, w ramach którego uczniowie nie tylko prezentowali swoją wiedzę, ale również uzdolnienia aktorskie i malarskie. Jako, że była to pierwsza edycja tego konkursu, do udziału w nim zgłosiły się trzy szkoły: SSP nr 23 (opiekun Renata Zamorowska), ZS nr 6 (opiekun Ewa Bohdanowicz) i SP nr 21 (opiekunowie J.Śliwińska, N. Różańska, Teresa Hoppe). Celem konkursu było przybliżenie postaci Antoniego Abrahama, Hieronima Derdowskiego i Eugeniusza Kwiatkowskiego. Poziom konkursu był wysoki.

Uczniowie byli do niego świetnie przygotowani, co z całą

Fot. Nina Różańska

Prezentacja nagrodzonych prac przez uczniów z ZS nr 6 w Gdyni w ramach I Międzyszkolnego Konkursu "Zasługi dla regionu"

pewnością jest zasługą nauczycieli ich przygotowujących.

Zarówno występ zespołu *Krosniata* w wielkanocnej akademii, jak i realizacja konkursu *Zasługi dla regionu*, możliwe były dzięki wsparciu finansowemu Gdynińskiego Oddziału Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego.

Przez cały rok nauczyciele systematycznie prowadzili zajęcia poświęcone edukacji regionalnej. Często w tym celu korzystali z sali regionalnej i materiałów tam zgromadzonych: eksponatów związanych z kulturą materialną regionu. Rodzice - widząc zaangażowanie nauczycieli i chęć dzieci - również włączali się w realizację niektórych zadań; w ten sposób powstały w każdej klasie kąciki regionalne.

Ważnym elementem realizowanego projektu był udział uczniów w konkursach *Baśni i legend kaszubskich* oraz *Rodnej mowy*, w których zajęli czołowe lokaty. Przygotowanie dzieci do tych konkursów to nie tylko praca nauczyciela (który uczył, jak właściwie mówić po kaszubsku i jak interpretować tekst), ale też babć i dziadków, którzy wspomagali go, pomagając uczniom pokonywać trudności języka przodków.

Warto wspomnieć, że w szkole w ramach języka polskiego realizowana jest innowacja pedagogiczna *Region i ja* dla klas IV - VI. To również przyczynia się do innego, bardziej wnikliwego spojrzenia na zagadnienia związane z historią Kaszub, językiem i bogatą literaturą.

Nauczyciele prowadzili szereg zajęć otwartych związanych z edukacją regionalną, poznawaniem przez dzieci literatury kaszubskiej: baśni, podań, legend, poezji.

Oprócz przedstawionych powyżej działań nauczyciele przez cały rok organizowali wyjazdy na Kaszuby: do muzeów, skansenów we Wdzydzech Kiszewskich i w Nadolu, do szkół, w których odbywa się nauka języka kaszubskiego.

Podsumowanie rocznej pracy wokół projektu *Moja mała Ojczyzna* stanowiły wyjazdy we wrześniu i październiku br. do Kaszubskiej Społecznej Szkoły na Głodnicy, Gimnazjum w Strzeczcu oraz spotkania z poetką Jaromirą Labuddą.

Uważam, że na nauczycielach ciąży bardzo ważne zadanie - takie pokierowanie rozwojem osobowościowym młodego człowieka, aby był świadomy swojej przynależności etnicznej i regionalnej, otwarty na inne kultury, aby ze skarbnicy dziedzictwa kulturowego czerpał tę wiedzę, która wspomaga go w jego rozwoju i zachęci do podejmowania działań na rzecz najbliższego środowiska. Takim celom służył między innymi realizowany w Szkole Podstawowej na 21 projekt *Moja mała Ojczyzna*.

Judvta Śliwińska

Parking pod pomnikiem Abrahama Sprzeciw Gdynińskiego ZKP

W związku z planowaną na Placu Kaszubskim (terenem zaplecza pomnika Antoniego Abrahama) lokalizacją parkingu, Gdyniński Oddział Zrzeszenia Kaszubsko - Pomorskiego wystosował do Wydziału Inwestycji Urzędu Miasta Gdyni pismo odebrane dnia 18.11.2003, domagając się w nim odstąpienia od tego zamierzenia (Red.)

Urząd Miasta Gdyni Wydział Inwestycji

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie Oddział w Gdyni, po zapoznaniu się z najnowszym wariantem zagospodarowania terenu w otoczeniu pomnika Antoniego Abrahama na Placu Kaszubskim, wyraża stanowczy sprzeciw na lokalizację parkingu na zapleczu tegoż pomnika. Koncepcja zagospodarowania otoczenia pomnika, opracowana przez współautora pomnika, Pana Brunona Wandtke, przewiduje w tym miejscu zieleni.

Pomnik Abrahama został zbudowany z woli Gdynińskiego Oddziału Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego przy pełnej akceptacji władz miasta oraz z pomocą społeczności gdynińskiej. Zasługuje więc na godne uhonorowanie oraz na właściwe podkreślenie jego walorów artystycznych. To można uzyskać otaczając pomnik odpowiednio dobraną i wykonaną zielenią. Niedopuszczalne natomiast jest ustawianie zaraz za pomnikiem samochodów, gdyż miejsce to nigdy nie nabierze zamierzonego charakteru ani efektu.

Apelujemy więc bardzo gorąco o powstrzymanie tej niedorzecznej woli zrobienia parkingu (na 7 samochodów sic.) w miejscu, które powinno być przeznaczone na piękną zieleni, która wraz z pomnikiem może tworzyć nowoczesny elegancki skwer w centrum naszego miasta. Prosimy o stanowcze i skuteczne zadziałanie w tej, tak bardzo istotnej dla Gdyni, sprawie. Do pisma dołączamy opinię autora projektu Pomnika Antoniego Abrahama, tj. artysty rzeźbiarza Stanisława Szwechowicza oraz architekta krajobrazu inż. Brunona Wandtke.

Z wyrazami szacunku

Prezes Gdynińskiego Oddziału ZKP
(-) Teresa Hoppe

Ośrodek Kultury Kaszubsko-Pomorskiej w Gdyni

zaprasza na:

- Odczyt dr Kazimierza Kossak-Głowczewskiego pt "Unia Europejska a mniejszości etniczne nadzieje i obawy"; 28 stycznia br, godz. 17.00.

Poza tym w lutym Ośrodek przewiduje odczyt pt. „Kaszubskie rody w Gdyni (zakorzenione co najmniej od XIX wieku)”, a w marcu „Kaszubscy działacze społeczni i polityczni w Gdyni w XX wieku”. Informacje na temat terminów i autorów odczytów będzie można uzyskać pod niżej podanym telefonem w lutym br.

Siedziba Ośrodka: Al. Marszałka Piłsudskiego 18, Gdynia,
Filia nr 15 Miejskiej Biblioteki Publicznej,
tel. 621 73 25

Portrety ludzi i czasów

We wrześniu i październiku ubiegłego roku eksponowana była kolejna wystawa gdyńskiego architekta i fotografa Jana Netzla, zatytułowana „Portrety”. Tym razem Jan Netzel zaskoczył nas tematem swojej ekspozycji. Zamiast uroków i nastrojów gdyńskich zakątków i architektury, zamiast fascynującego świata monumentalnych konstrukcji okrętowych, przedstawił nam twarze i liryczne momenty wybrane z wielu utrwalonych przez niego na przestrzeni ponad 40 lat. Jest to wystawa bardzo osobista,

Rachunek sumienia (portret ojca autora)

ponieważ uwiecznione na fotogramach osoby są to w większości jego bliscy i przyjaciele, lub uchwycone wrażliwym okiem artysty kadry poruszające nastrojem lub pięknem kompozycji i kontrastów.

Każdy z portretów jest zarazem „portretem czasów”, gdyż noszą one

Kim Będe ...

wyraźne znamiona okresów, kiedy były wykonane, zapisane w detalach ubiorów, stylu kompozycji lub technice wykonania. Ilustruje to zestawienie mglisto-szarego socrealistycznego obrazu przedstawiającego kobietę orzącą trawniki na skwerze przed pomnikiem wdzięczności armii radzieckiej z barwnymi portretami mnichów koptyjskich, przywiezionymi z pielgrzymki do Ziemi Świętej. O takiej wyprawie w czasach „wdzięczności dla armii radzieckiej” nie można było marzyć. Dużą rozpiętość stylistyczną przedstawiają portrety kobiet od „magicznego realizmu” przez op-art do filozoficznej zadumy.

Wielokrotnie Jan Netzel portretował swego ojca, Jana, którego wyrazista twarz, poorana trudami życia, mówi tak wiele o godności i sile człowieka morza.

Szczególnym ciepłem lirycznym nacechowane są portrety dzieci. Przedstawiony tu portrecik dziewczynki tchnący zarazem wdziękiem i powagą modelki zatytułowany był „Kim będę...”. Czas przyniósł już odpowiedź na to pytanie. Marysia, córka artysty malarza Józefa Pokrywki, przyjaciela Jana Netzla od najmłodszych lat, jest obecnie skrzypaczką Polskiej Filharmonii Kameralnej Sopot.

Bogna Baranowska

PRZÓDŁAT

W stórim zómku

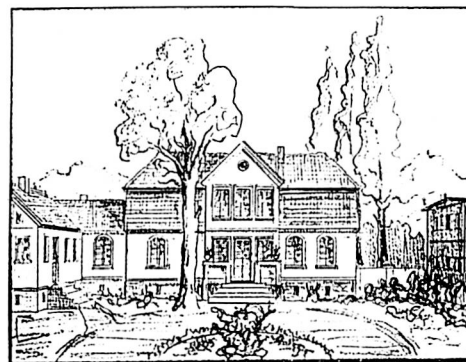
Od skraju Puckiej Kępy, w Mrzeżynie, widać już było trzy wysokie paple na tle modrego morza. Tam, w prawo od Szpērku, był stary dwór, zwany w okolicy „stórim zómkā”. Po podwiązaniu łańcuchem żelaznego buta pod tylne koło tata z wolna puszczał konie bokiem flastu na Błota. Po „dwunastu mostach” był wjazd na Kępę Oksywską, a potem lekkim spadem

droga wiodła do Mostów.

Dziadkowy „stórim zómk” był w prawo od szosy. Bryczką wjeżdżało się lipową alejką pod frontowe drzwi, a wozem wprost na obszerny podwórzec, od strony Radtków. Z lewej była długa obora na kilkanaście krów i stajnia dla czterech koni roboczych i dwóch cugowo-wierzchowych. Na wprost była wielka stodoła, a po prawej spod młyna płynęła rzeka, przy której były te trzy paple. Dziadkowie mieli dwanaścioro dzieci, ale w latach mojej młodości było ich doma już tylko pięcioro dwudziestoparolatków, tj. ciotce Zosia i Marynka oraz wujkowie Klemens, Franek i Aloś. Pozostali byli już na swoim, a wuja Edmund był księdzem.

W „stórim zómku” było wiele dziwów. Wchodziło się do niego przez mostek na rzece, która płynęła pod progiem. Wewnątrz były piękne okragłe trapy prowadzące na piętro. Wszędzie były bardzo wysokie drzwi, a w izbie jadalnej był stół, który miał dobre pięć metrów długości. Nad tym stołem wisił, a wieczorami świecił, abażur z frędzlami, wielki jak tylne koło woźne. Była to pierwsza lampa elektryczna, jaką widziałem. Dziadek miał też w stodole motor elektryczny, a w oborze pompe, która podawała wodę do automatycznych poideł umieszczonych przy korytach.

Sto lat temu przy owym długim stole, lub w szółteściu załę, nad niepodległością Polski radzili przyjaciele i dziadkowi krewni. Bywał tam sąsiad zza płota, Jan Radtke - przyszły sołtys, a następnie wójt wsi Gdynia oraz August Krause z Kosakowa - późniejszy pierwszy burmistrz miasta Gdyni. Tam działał też Józef Klebba, kowal z Kosakowa, dziadkowy brat, któremu - za jego działalność i twórczość literacką - władze gminy kosakowskiej wzniosły pomnik (odsłonięty 11 listopada 2003 roku). W Mostach spędzał urlopy ksiądz wuja Konstantyn Dominik i inspektor kolejowy Michał Dominik. Tam była ich matka i siostra Maria, moja babcia. Tam bywał też wuja Jakub Wojewski z Gdyni, orędownik niepodległej Polski i jego kompan, Antoni Abraham.

Z pierwszej wojny dziadek wrócił z jednym płucem. Był hallerczykiem i zwoleńnikiem Romana Dmowskiego. Przy długim stole spotykało się młodsze pokolenie endecków, radzących o Polsce pod okiem starych. Bywał tam mój tata dochodzący do trzydziestki, jego kuzyni Leon i Wiktor Wojewscy z Placu Kaszubskiego. Tam na wakacje ściągał taty brat, ks. Edmund z Pelplina, jego koledzy - m.in. ks. Rompa, który potem wybudował małokacki kościół oraz ks. Krefta, późniejszy proboszcz w Wąbrzeźnie, a który namiętnie naszego dziadka na drogę do nieba w obozie koncentracyjnym Oranienburg w 1940 roku. Inny, wówczas kleryk, ks. Franciszek Grucza, później wysłał ciotkę Staszkę, Edmundową siostrę, ze swoim bratem, Bernardem z Gowidlina. U Klebów był również młody student weterynarii, Abdon Stryszak, przyszły profesor Uniwersytetu Warszawskiego, ożeniony z córką Radtko.

Na wojnę z Hitlerem babcia Maria Klebbina dała czterech swoich synów: Kostka, Klemensa, Alosia i Franka. Straciła dwóch środkowych. W czasie okupacji zabity został jej syn, ks. Edmund, wikary z Lisewa. Marian zmarł po powrocie z Sybiru. Zamordowany został także jej zięć, Wacław Kiedrowicz, szkólny z Mostów, a ciotka Marta z trójką chłopców wywieziona była do Kongresówki. Żonę wuja Kostka, ciotkę Staszkę, zabrano od pięciorga dzieci i zabito. Po zamordowaniu dziadka w Oranienburgu wygnano babcię ze „stóregó zómku” i do końca wojny musiała się tulać u krewnych i znajomych ze Starzyńskiej Kępy. Po wojnie to mostowskie zasobne gburstwo rozkułaczono.

Taki był los naszej babci Marii ze stórigó zómku i jej tak dużej rodziny.

Waji Klike
Roman

PRZEGŁĄD WYDARZEŃ

GDYŃIA - KASZUBY

Obelisk upamiętniający

spływy kajakowe ks. Karola Wojtyły

Dla upamiętnienia spływów kajakowych ks. Karola Wojtyły rzeką Brdą, w środkowej wsi Nowa Brda, w miejscu, z którego późniejszy papież w 1953 roku rozpoczął swój pierwszy spływ tą rzeką, wybudowano obelisk. Inicjatorami tego przedsięwzięcia byli działacze kaszubszy z powiatu człuchowskiego i bytowskiego.

Wieczór poświęcony Augustynowi Neclowi

Okolice Żarnowca, Krokowej, Sulicic, Wierchucina, to miejsca często opisywane w książkach Augustyna Necla. Stąd wywodzą się bohaterowie jego powieści, których wzorem są autentyczne postacie znane i pamiętane do dziś. Ich żyjący potomkowie i sąsiedzi zrzeszeni w Krokowskim Karnie ZKP, na czele z jego prezesem Ewą Kur, w ramach obchodów setnej rocznicy urodzin pisarza zorganizowali wieczór poświęcony twórczości Augustyna Necla, który był zarazem spotkaniem z jego rodziną. W niedzielę 12 października, po Mszy Św. za duszę tego kaszubskiego pisarza, uczestnicy spotkania zasiedli wokół stołów gościnnie zastawionych przez gospodarzy wieczoru, aby przy kawie i kucharach powspominać tych, którzy swym skromnym i pracowitym życiem dawali uparcie świadectwo polskiej kaszubskości tych ziem i ludzi. Słuchano wybranych fragmentów prozy opisujących wydarzenia i osoby z najbliższego sąsiedztwa. Wszyscy uczestnicy odczuli, jak wielką rolę spełnia twórczość Necla w podtrzymaniu historycznej pamięci kolejnych pokoleń. Toteż bardzo spontanicznie zgłosili postulat wznawiania wydań i umieszczenia jego książek w kanonie lektur szkolnych. Wysłuchał tego obecny na spotkaniu polityk i działacz oświaty, były wiceminister edukacji, Wojciech Książek i obiecał uwzględnić wniosek w swej działalności. Niezwykle swojski, kaszubski charakter wieczoru wzmocniły występy dziecięcego zespołu „Jórci”. Grupa dzieciaków w wieku od 4 do 14 lat śpiewała i tańczyła z rzadko spotykanym wdziękiem i naturalnością. (B.B.S.)

Walne Zebranie Gdynińskiego ZKP

W dniu 17 października w Samorządowej Szkole Podstawowej Nr 6 im Antoniego Abrahama na Obłuwie odbyło się Walne Zebranie członków Gdynińskiego Oddziału ZKP, na którym jego zarząd złożył sprawozdanie z działalności statutowej w drugim roku kadencji (działalność Gdynińskiego ZKP przedstawiono na 1 i 2 stronie tego numeru „GK”). W czasie zebrania wystąpił dziecięcy zespół „Krosniata” z SP Nr 6. Jego organizatorami była szkoła oraz Klub ZKP Gdynia-Północ.

Zwycięzcy II dyktanda kaszubskiego

W dniu 18 października w Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie odbyło się II Dyktando Języka Kaszubskiego. Do tego celu posłużyło się tekstami Aleksandra Majkowskiego. Komisja, w składzie: prof. Jerzy Treder przewodniczący, Danuta Ploch, Paweł Szczypta i Wanda Kiedrowska, przyznała w kategorii uczniów szkół podstawowych i gimnazjów tytuł Mistrza kaszëbszczëgo piśënkù: I miejsce Izabeli Cirockiej, II Izabeli Zarach, III Maciejowi Zdrojewskiemu (wszyscy z gimnazjum w Sierakowicach), a w kategorii szkół ponad gimnazjalnych i dorosłych tytuł Mistrza kaszëbszczëgo piśënkù: I miejsce Eugeniuszowi Pryczkowskiemu (z Banina), II Joannie Gackowskiej (z Brus), III Romanowi Drzeżdżonowi (ze Starzyna).

Doroczna Pielgrzymka Ludzi Pracy

W niedzielę, 19 października, odbyła się gdynińska X Pielgrzymka Ludzi Pracy do Sanktuarium Matki Boskiej Licheńskiej Królowej Polski w Babich Dolach. W tym roku Pielgrzymka zorganizowana została w intencji Jana Pawła II, w 25 rocznicę pontyfikatu oraz w intencji ks. Jerzego Popiełuszki, w 19 rocznicę jego męczeńskiej śmierci. Jej trasa przebiegała od kościoła O.O. Redemptorystów przy ul. Portowej, do Pomnika Poległych Stoczniovców w 1970 roku przy Węzle Ofiar Grudnia '70, a następnie do kościoła w Babich Dolach, gdzie odprawiona została uroczysta Msza Św. W Pielgrzymce uczestniczyły liczne rzesze członków i sympatyków „Solidarności” pod przewodnictwem ks. Edmunda Skierki, proboszcza parafii w Babich Dolach i o. Jacka Aniszewskiego, proboszcza parafii O.O. Redemptorystów.

Wieczór prozy i poezji kaszubskiej w Dębogórze

W dniu 24 października w Domu Kaszubskim w Dębogórze, tamtejszy oddział ZKP zorganizował wieczór prozy i poezji kaszubskiej. Wzięli w nim udział uczniowie ze szkół podstawowych w Mostach i Dębogórze, którzy

przedstawili utwory znanych autorów kaszubskich, m.in. Stanisława Jankego, Stanisława Bartelika, Alojzego Nagla, a dzieci z dębogórskiej szkoły także utwory własne. Wieczór przygotowały nauczycielki: Lucyna Sorn i Aleksandra Pająk ze szkoły w Mostach oraz Hildegarda Skurczyńska, Krystyna Grabińska i Teresa Czerwińska ze szkoły w Dębogórze. Po występach było można oglądać eksponowaną w Domu Kaszubskim wystawę obrazów Czesławy Kaczmarczyk z Rumi.

Wystawa z okazji 750-lecia Gdyni

W dniu 30 października w Muzeum Miasta Gdyni, w Domku Abrahama, otwarta została wystawa zatytułowana „Od panów z Rusocina do ojców Kartuzów”. Eksponowane na niej są kopie zbiorów dokumentów historycznych i eksponaty kultury materialnej odnoszące się do średniowiecznych dziejów Gdyni. Otwarcie wystawy towarzyszyła promocja książki Tomasza Rembalskiego pt. „Od panów z Rusocina do ojców Kartuzów”. Wystawa czynna będzie do końca lutego 2004 roku.

W intencji Biskupa Dominika w IV kwartale

W IV kwartale w intencji rychłej beatyfikacji Sługi Bożego Konstantyna Dominika odprawione zostały Msze Święte w Redzie-Rekowie (12.10), w Swarzewie (7.11) oraz w Pelplinie (09.11). Mszą w Pelplinie zakończony został kolejny nowenny cykl Najświętszych Ofiar sprawowanych w intencji Biskupa Dominika.

Na Mszę Św. do Pelplina, odprawioną w Katedrze, zjechali się licznie trzema autokarami zrzeszający wraz z pocztami sztandarowymi z oddziałów w Wierchucinie, Redzie, Rumi, Dębogórze i Gdyni. Uroczystej Mszy Św. koncelebrowanej przewodniczył i homilię wygłosił ks. inf. Stanisław Grunt, a swoim śpiewem jej wzniosły charakter podkreślił dębogórski chór „Morzanie”. Po Mszy Św., pod przewodnictwem kleryków, nordowi zrzeszający zwiedzili katedrę, odnowione niedawno krużganki, Kaplicę Podniesienia Krzyża Świętego, lrydzą ogród, a następnie Muzeum Diecezjalne, łączące z jego skarbcem i biblią Gutenberga. Następnie, na miejscowym cmentarzu, odwiedzili grób Biskupa Dominika, gdzie złożyli kwiaty, zapalili znicze i odmówili modlitwę.

Biskup Dominik patronem Szkoły Podstawowej w Swarzewie

W dniu 7 listopada w 133 rocznicę urodzin Księdza Biskupa Konstantyna Dominika, uchwałą Rady Powiatowej Pucka, Szkole Podstawowej w Swarzewie nadano imię tego Sługi Bożego, urodzonego w 1870 roku w Gnieździe w parafii swarzewskiej. Uroczystość rozpoczęła się Mszą Świętą odprawioną przez Metropolitę Gdańskiego ks. abp. Tadeusza Gocłowskiego przy współcelebrze proboszcza ks. Stanisława Majkowskiego, w czasie której poświęcono sztandar szkoły. Po Mszy odbyła się ceremonia nadania szkole imienia Biskupa Dominika i wręczenia sztandaru.

Pomnik Abrahama pod opieką Miasta

W odpowiedzi na prośbę Gdynińskiego Oddziału ZKP z marca 2003 roku, Urząd Miasta Gdyni pismem z dnia 7.11.2003 roku poinformował: „... że sprawy formalne związane z przejęciem do eksploatacji przez tutejszy Urząd pomnika Antoniego Abrahama usytuowanego w Gdyni na Placu Kaszubskim zostały zakończone. Bieżącą konserwacją będzie zajmować się Wydział Gospodarki Komunalnej.”

Obchody Święta Niepodległości w Gdyni

W Gdyni, w Święto Niepodległości, odprawiona została uroczysta Msza Św. za Ojczyznę w kościele NMP Królowej Polski koncelebrowana pod przewodnictwem ks. abp. Tadeusza Gocłowskiego. Po Mszy Władze Miasta oraz przedstawiciele gdynińskich instytucji i organizacji pozarządowych złożyli wiązanki kwiatów na Płycie Marynarza Polskiego na Skwerze Kościuszki. Jednocześnie, na trasie od Placu Konstytucji do Skweru Kościuszki, odbyła się „Parada Niepodległości”, w której udział m.in. wzięła Marynarka Wojenna, orkiestra stoczniova, Straż Miejska na koniach, harcerze, młodzieżowe grupy rekonstrukcji historycznej, członkowie gdynińskiego ZKP, a także stare samochody i motocykle. Po „Paradzie” na Placu Grunwaldzkim Teatr Miejski im. Witolda Gombrowicza zorganizował festyn.

Pomnik Józefa Klebby w Kosakowie

W dniu 11 listopada w Kosakowie, po Mszy Św. za Ojczyznę odprawionej w kościele p.w. Św. Antoniego Padewskiego, na Placu przed Urzędem Gminy został poświęcony i odsłonięty pomnik upamiętniający kowala Józefa Klebbę (1860-1931), miejscowego działacza niepodległościowego, kulturalnego i społecznego, który zasłynął działalnością na początku XX wieku. W godzinach późniejszych, w hali sportowej w Mostach, odbył się

WYDAWNICTWA

DOKUMENTY GDYŃI I GRABÓWKA 1253-1772

W roku jubileuszu 750 rocznicy pierwszej historycznej wzmianki o Gdyni, Muzeum Miasta Gdyni w pierwszym numerze swego seryjnego wydawnictwa „Studia i materiały Muzeum Miasta Gdyni” wydało książkę przygotowaną i opracowaną przez Tomasza Rembalskiego pt. „Dokumenty Gdyni i Grabówka 1253-1772”. Jest ona wynikiem własnych poszukiwań archiwalnych autora, stanowiących cenne źródło informacji do odtworzenia przeszłości Gdyni. Książka zawiera bowiem zbiór 32 dokumentów odnoszących się do Gdyni i Grabówki pochodzących z lat 1253-1772, rozproszonych w różnych wydawnictwach i archiwach oraz cztery imienne wykazy mieszkańców Gdyni płacących czynsz klasztorowi w Kartuzach. Prezentacja w książce tych dokumentów poprzedzona została wstępem opracowanym przez autora, opisującym zarys dziejów Gdyni i Grabówki poczynając od 1253 roku, kiedy to pierwszy raz nazwa Gdynia (Gdinam) wystąpiła w dostępnych dokumentach historycznych do rozbioru Polski w 1772 roku. (E.S.)

Dokumenty Gdyni i Grabówka 1253-1772, wydał Tomasz Rembalski. Wyd. Studia i Materiały Muzeum Miasta Gdyni, Seria: I Wydawnictwa Źródłowe Nr 1, Gdynia 2003

NUMER 15 „ROCZNIKA GDYŃSKIEGO”

W połowie br. Towarzystwo Miłośników Gdyni, po dwuletniej przerwie, wydało kolejny tom „Rocznika Gdynińskiego”. Na numer ten, jak zwykle, składają się artykuły stanowiące ważny przyczynek do poznania historii Gdyni i dokonania jej mieszkańców. Czołową pozycję w Roczniku zajmują opisy sylwetek Eugeniusza Kwiatkowskiego i Tadeusza Wendy oraz Honorowych Obywateli Gdyni. Na szczególną uwagę zasługuje artykuł ks. Władysława Szulista na temat przeszłości wsi Gdynia, otwierający blok zatytułowany „Z kart historii Gdyni”. Zawartość tego bloku stanowią m.in. artykuły: o tle historycznym budowy portu w Gdyni, o nieznanach dokumentach dotyczących budowy kościoła NMP w Gdyni, o polskim ratownictwie okrętowym, o ostatnich pracownikach Szpitala Marynarki Wojennej na Oksywiu, przedstawiono wykaz lekarzy Gdyni w latach 1919-1939. Znajdują się tam także publikacje o nauce w Gdyni w latach międzywojennych, o Związku Literatów Polskich na Kaszubach, o Pomorskiej Szkole Sztuk Pięknych W. Szebbelskiego, o męskich domach zakonnych w Gdyni, o komunikacji trolejbusowej w Gdyni z okazji 60-lecia jej istnienia. W bloku „Gdynia współczesna” napisano m.in. o sytuacji demograficznej i zdrowotnej mieszkańców Gdyni i o Chórze Męskim „Dzwon Kaszubski”, który w 2001 roku obchodził 70-lecie istnienia. W bloku „Gdyniśkie życiorysy” znajdują się biografie znanych i zasłużonych Gdynian, m.in. Franciszki Cegielskiej, Bolesława Hutry i ks. prałata Hilarego Jastaka. Rocznik kończą recenzje nowych wydawnictw. (E.S.)

Rocznik Gdyniński Nr 15. Wyd. Towarzystwo Miłośników Gdyni, Gdynia 2003

POLSKA GMINA KOSAKOWO

Od trzech lat, zawsze w sierpniu, w gminie Kosakowo ukazuje się magazyn czasopismo społeczno-kulturalne pt. „Polska Gmina Kosakowo (Gmina Kaszubska)” zawierający skondensowaną wiedzę o ziemi kosakowskiej, historii, aktualnych problemach i perspektywach. Magazyn redaguje zespół

kierowany przez Tadeusza Krzysztofa (redaktor naczelny), przy pomocy i współudziale dębogórskiego oddziału Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego. Wiodącym tematem czwartego numeru tego rocznika jak podano na wstępie są „... kapliczki w gminie (autorstwa Jadwigi Piernickiej i Tadeusza Krzysztofa) i (...) legenda o Purkach i Stolemach (autorstwa T. Krzysztofa)”. Poza tym numer zawiera inne materiały przygotowane przez T. Krzysztofa, a mianowicie: opis historycznych dróg w gminie, dzieje poczty w Kosakowie, informacje o przedwojennych i powojennych planach rozbudowy gdyńskiego portu, z basenami na ziemi kosakowskiej. Jest też wiersz T. Krzysztofa pt. „Czas” w wersji polskiej i kaszubskiej (tłumaczyła J. Piernicka). (E.S.)

Polska Gmina Kosakowo (Gmina Kaszubska), Magazyn Nr 4, Rok IV, sierpień 2003. Wyd. „Szkuta” Tadeusz Krzysztof, Rewa 2003

TRZEBIATOWSCY 1515-2015

Książka dotyczy liczego kaszubskiego rodu, obecnie rozprzestrzenionego w całej Polsce i w wielu miejscach na świecie. Rozpoczyna ją relacja z II Zjazdu Rodzin Trzebiatowskich, który miał miejsce w Trzebiatowej w dniach 28-30 czerwca 2002 roku (I zjazd odbył się 8-10 września 2000 roku). W dalszej części książka zawiera, między innymi, treść wykładu prof. Zygmunta Szulki na temat przeszłości Trzebiatowej, wygłoszonego w czasie drugiego zjazdu Rodzin. Zamieszczone na dalszych stronach książki drzewo genealogiczne, opracowane przez Radę Rodzin Trzebiatowskich, daje pojęcie o szerokim rozgałęzieniu tego rodu. Ważną pozycję stanowi też wspomnienie ks. Władysława Szulista o zmarłym w grudniu 2000 roku ks. kanoniku Zygmuncie Jutrzenka-Trzebiatowskim, wieloletnim proboszczu w Lipuszu. Rozdział zatytułowany „Saga rodu Zmuda - Trzebiatowskich”, autorstwa Teofila Cichosza, wnosi i porządkuje wiedzę z historii rodów wywodzących się z Trzebiatówki i okolic. (E.S.)

Trzebiatowscy 1515-2015, Opracowanie i redakcja Zdzisław Zmuda-Trzebiatowski, Tomasz Zmuda Trzebiatowski. Wyd. BIT Beata Zmuda Trzebiatowska, Edycja 2003

JÓZEF KLEBBA DZIAŁACZ**NIEPODLEGŁOŚCIOWY Z KOSAKOWA**

Z okazji postawienia w Kosakowie pomnika upamiętniającego miejscowego działacza niepodległościowego, kulturalnego i społecznego, Józefa Klebby, Tadeusz Krzysztof przygotował książkę przedstawiającą jego życie, działalność i dokonania. Książka powstała w oparciu o materiały źródłowe oraz na podstawie „rozmów z ludźmi, którzy osobiście znali Józefa Klebbę, bądź byli świadkami wydarzeń związanych z tą osobą”. Zawiera ona zarys dziejów ziemi kosakowskiej, przedstawia szerokie tło stosunków społeczno-politycznych panujących na przełomie XIX i XX wieku, okresu największego zagrożenia germanizacją ludu kaszubskiego. Ważnymi elementami książki są: publikowane biografie K. Klebby, przegląd materiałów publicystycznych odnoszących się do tej postaci oraz kopie dokumentów, zdjęć i pamiątek. W końcowym rozdziale zatytułowanym „Twórczość Józefa Klebby”, autor książki zgromadził prawie wszystkie publikowane utwory Józefa Klebby (za wyjątkiem „W rodzinie kaszubskiej”). Publikacja wydana została dzięki pomocy finansowej Urzędu Gminy w Kosakowie. (E.S.)

Tadeusz Krzysztof, Józef Klebba działacz niepodległościowy z Kosakowa. Wyd. „Szkuta”, Rewa 2003

KOMUNIKATY

Zmarł Antoni Skwiercz

Dnia 9 grudnia 2003 roku, w wieku 86 lat, zmarł Antoni Skwiercz, najstarszy stażem członek gdyńskiego Oddziału ZKP, członek przedwojennej warszawskiej korporacji studenckiej „Cassubia”. Pochowany został na gdyńskim cmentarzu komunalnym w Kosakowie w dniu 16 grudnia 2003 roku.

Język kaszubski dla dorosłych

Do 20 stycznia 2004 roku Gdyński Oddział ZKP przyjmuje zgłoszenia chętnych pragnących uczestniczyć w kursie języka kaszubskiego dla dorosłych. Informacje i zapisy w siedzibie Oddziału w czasie dyżuru członków zarządu (patrz „Informacje stałe”) oraz telefonicznie pod numerami 661-44-65 (w godz. 8-14) i 624-40-00 (w godz. 16-20).

Droga Krzyżowa w języku kaszubskim W Wielkim Kacku

Począwszy od 2 marca 2004 roku we wszystkie wtorki Wielkiego Postu, po wieczornej Mszy Św. około godziny 18.30, w kościele p.w. Św. Wawrzyńca w Wielkim Kacku, z inicjatywy tamtejszego Klubu ZKP, odprowadzane będzie nabożeństwo Drogi Krzyżowej w języku kaszubskim.

Msza Święta w intencji**Biskupa Dominika w I kwartale**

W dniu 7 marca 2004 roku w kościele parafialnym p.w. Św. Marii Magdaleny w Strzelnie odprowadzane zostanie Msza Św. w intencji rychłej beatyfikacji Sługi Bożego ks. bp. Konstantyna Dominika.

Składanie wniosków o nadanie Srebrnej Tabakierki Abrahama

Zarząd Gdyńskiego Oddziału ZKP informuje, że do dnia 31 marca 2004 roku można składać wnioski o nadanie w 2004 roku Medalu im. Antoniego Abrahama „Srebrna Tabakiera Abrahama”. Medal ten jest przyznawany przez Gdyński Oddział ZKP osobom fizycznym i prawnym za wybitne zasługi i osiągnięcia na rzecz kaszubszczyzny i regionu pomorskiego.

**Informacje stałe
Zarządu Gdyńskiego Oddziału ZKP**

Siedziba: ul. Słowackiego 44, 81-392 Gdynia
Telefon: 624 - 40 - 00 (domowy drzewny Prezes)
Konto bankowe: PKO BP SA I O/Gdynia
10201853-2596-270-1-111

Dyżury Zarządu: w każdy wtorek w godz. 18.00 - 20.00
i w każdy czwartek w godz. 11.00 - 13.00 w siedzibie Oddziału.

Regulowanie składek członkowskich: można bezpośrednio u skarbnika w czasie dyżurów Zarządu w siedzibie Oddziału lub na konto bankowe Oddziału w PKO BP SA I O/Gdynia, z dopiskiem „Składka za rok...”

Kaszubskie Msze Święte w Gdyni:

- w każdą pierwszą niedzielę miesiąca o godz. 07.00 w Kościele Przemienienia Pańskiego w Cisowej (ul. Kcyńska 22), - ks. Stanisław Megier
- w każdą drugą niedzielę miesiąca o godz. 08.00 w Kościele Świętego Wawrzyńca w Wielkim Kacku (ul. Źródło Marii), - ks. Ryszard Kwiatek
- w każdą trzecią niedzielę miesiąca o godz. 08.00 w Kościele Św. Pawła Apostoła na Pogórze Górnym (ul. Plk Dąbka 328) - ks. Paweł Lewańczyk
- w każdą ostatnią niedzielę miesiąca o godz. 12.15 w Kościele Matki Boskiej Licheńskiej i Świętego Jerzego w Babich Dołach (ul. Rybaków 2A), - ks. Edmund Sklerka.

W Gdyńskim Oddziale ZKP

Z życia w IV kwartale 2003

Na 17 października Zarząd przygotował Walne Zebranie Sprawozdawcze Oddziału. Wydany został kolejny numer Gdinszi KlĚczy • Zarząd sprawował nadzór nad nauką języka kaszubskiego w wytypowanych gdyńskich szkołach • Oddział uczestniczył w pracach organizacyjnych trzeciego Dnia Papieskiego • W październiku w Wielkim Kacku prowadzony był różaniec w języku kaszubskim • Działalność jeszcze nieformalną rozpoczął Klub ZKP w Cisowej • W Paradyzie Niepodległości brali udział członkowie ZKP • Zarząd sprawował opiekę merytoryczną nad działalnością programową Gdyńskiego Ośrodka Kultury Kaszubsko-Pomorskiej.

Program działalności w I kwartale 2004

W styczniu opracowany i zatwierdzony zostanie plan pracy

Oddziału na 2004 rok • 11 stycznia zorganizowane zostanie spotkanie opłatkowe dla członków i sympatyków Gdyńskiego Oddziału, połączone ze Mszą Świętą • W styczniu wydany zostanie kolejny, 29 numer Gdinszi KlĚczy • Nadal eksponowana będzie wystawa poświęcona Antoniemu Abrahamowi • Kontynuowane będą prace związane z zorganizowaniem nauki języka kaszubskiego dla dorosłych • Czynione będą starania zmierzające do powołania w Cisowej i Chylonii Klubu ZKP • W marcu Zarząd wyłoni swych kandydatów do „Srebrnej Tabakiery Abrahama” 2004 • Zarząd sprawować będzie patronat nad ciągłością Mszy Świętych odprawianych na Kaszubach w intencji beatyfikacji Biskupa Dominika • Zarząd sprawować będzie opiekę merytoryczną nad działalnością programową Gdyńskiego Ośrodka Kultury Kaszubsko-Pomorskiej.

J.Ś.

PRZEGLĄD WYDARZEŃ ..., cd. ze str. 6

spektakl słowno-muzyczny w wykonaniu aktorów Teatru Otwartego. W Mostach jak i w kościele podczas Mszy Św. śpiewali „Morzanie” z Dębogórskiego Oddziału ZKP.

LĚterackŏ JāzĚkŏwi seminarij

W dniu 6 grudnia, z inicjatywy Instytutu Kaszubskiego i Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Palacu Przebendowskich w Wejherowie, odbyło się „Seminarium Literacko-Językowe” pisarzy kaszubskich, podczas którego referaty wygłosili: prof. Jerzy Treder „Słowŏr S. Ramuĭta (nowi wĕdŏwkŏ) u terŏdczasnĕgo pišŏrza” oraz prof. J. Samp „Uwŏzaniĕ kaszĕbsczĕ mŏwĕ dŏwni i dzys w poezji i prozie”.

Dwa jubileusze ks. Józefa Szarkowskiego

W dniu 12 grudnia ubiegłego roku, ks. kanonik Józef Szarkowski kapelan okrętowy, prefekt gdyńskich szkół średnich, harcerz i kapelan harcerstwa, zarządca parafii NMP Krŏlowej Polski w Gdyni w pierwszej połowie lat 70-tych, a obecnie rezydent tej parafii, obchodził jubileusz 95 rocznicy swoich urodzin oraz 70-lecia kapłaństwa (23.12.1933). Uroczystości jubileuszowe przewielebnego księdza Szarkowskiego odbyły się tegoż dnia w Katedrze Pielplińskiej.

Adwentowy Wiecŏr Muzyczny w dĕbogŏrskim Domu Kaszubskim

W dniu 13 grudnia dĕbogŏrski oddział ZKP zorganizował Adwentowy Wiecŏr Muzyczny. Złŏżyĭ siĕ na niĕgo instrumentalne poplisy dzieci i młŏdzieży z gminy Kosakŏwŏ, głŏwnie uczniŏw i uczennic pianistki Aleksandry Bieg-Piasecznej z Akademii Muzycznej w Gdańsku, występ wokalny Magdaleny Molendowskiej - studentki Akademii Muzycznej w Gdańsku, oraz najpiĕkniejsze arie w wykonaniu solistŏw Opery Baĭtyckiej w Gdańsku: Zofii Kotlickiej (sopran) i Wojciecha Lewandowskiego (tenor). Akompaniŏwala pianistka Aleksandra Bieg-Piaseczna, a całŏść prowadził Leszek Piaseczny. W czasie trwania Wieczoru Muzycznego rozstrzygniĕty został gminny konkurs szopek boŏonarodzeniowych oraz moŏna byĭo podziwiać prace fotograficzne Ewy Narloch i jej małŏzonka Jacka Kerszki z Pierwoszyna, przedstawiajĕce piĕkno kosakŏwskiej ziemi.

Kaszubski Dzień w gdyńskim Gimnazjum nr 14

Uczniŏwie i nauczyciele Gimnazjum nr 14 w Gdyni w dniu 16 grudnia zorganizowali w swojej szkole pierwszy „Kaszubski Dzień”. W ramach programu tego „Dnia” odbyĭy siĕ lekcje otwarte z akcentami regionalnymi, po których zaproszeni goŭcie spotkali siĕ z grŏnem nauczycielskim przy kawie i ciastkach. Uroczystŏci towarzyszyĭy ekspozycje wystawowe i kramiki uczniŏwskich wyrobŏw artystycznych oraz degustacja potraw kaszubskich. Gimnazjum nr 14 przygotowuje siĕ obecnie do prĕjĕcia imienia wŏjta Jana Radtkego, kŏre ma być nadane w maju 2004 roku.

W Ośrodku Kultury Kaszubsko-Pomorskiej

W IV kwartale 2003 roku, w gdyńskim Ośrodku Kultury Kaszubsko-Pomorskiej zorganizowano: odczyt prof. Jerzego Sampe pt. „Na poczĕtku byĭo Oksywie”, wieczŏr poetycki pt. „Piaŭnica” w wykonaniu ldy Czai i zespoĭu „Myŭli i piomienie” oraz wieczŏr z odczytem ks. dr hab. Jana Perszona pt. „Kaszubskie obyczaje adwentŏwŏ-boŏonarodzeniŏwŏ”.

Inne wydarzenia w jednym zdaniu

W dniu 11 października uroczystie zainaugurowano działalność 82. oddziału Z.K.P. powołanego w Nowej Karczmie w powiecie kościerskim. • W dniu 19 października w Brusach w czasie uroczystej Mszy Św. w kościele parafialnym odbyĭo siĕ poświęcenie sztandaru, a nastĕpnie przekazanie go miejscowemu ZKP • W październiku, Gimnazjum Nr 1 w Kartuzach nadano uroczystie imię Antoniego Abrahama oraz wrĕczono sztandar • W 2003 roku, prestiŭowe wyrŏżnienie Zarĕdu Głŏwnego ZKP - Medal im. Bernarda Chrzanowskiego „Poruszył wiatr od morza” otrzymaĭ Dietmar Albrecht, pisarz i działacz niemiecki, rzecznik wielokulturowŏci stref pogranicza. • Z inicjatywy Klubu ZKP w Wielkim Kacku, w tamtejszym kościele Św. Wawrzyńca, w kaŏdy wtŏrek paŏdziernika odprawiane byĭy naboŕŭstwa rŏŭańcowe w języku kaszubskim, a 11 listopada została odprawiona uroczysta Msza Święta za Ojczyznĕ z liturgiĕ słŏwa w języku kaszubskim • W dniu 6 grudnia w Żukowie utworzono Kołŏ Młŏdzieży Kaszubskiej „Cassubia”, nawiĕzujĕce swojĕ nazwĕ do przedwojennej warszawskiej korporacji studenckiej. W dniu 15 grudnia w Szkole Podstawowej nr 6 im. Antoniego Abrahama, Klub ZKP Gdynia Pŏlnoc zorganizował dla swych członkŏw „Wiecŏr wigilijny” • W dniu 17 grudnia, w XXXIII rocznicĕ Grudnia'70, odbyĭy siĕ w Gdyni tradycyjne uroczystŏci upamiĕtniajĕce to tragiczne wydarzenie. E.Ś.

GDINSKŌ KLĚKA

Wydawca: Zarząd Gdyńskiego Oddziału Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, ul. Słowackiego 44, 81-392 Gdynia

Zespół redakcyjny: Roman Klebba, Jan Netzel, Ewa Otremba, Władysław Pranga, Eugeniusz Stanek (redaktor naczelny), Judyta Śliwińska, Kazimierz Zom

Kontakt z członkami zespołu redakcyjnego: bezpośrednio w czasie dyŭrŏw w siedzibie Oddziału lub telefonicznie z redaktorem naczelnym (tel. domowy: 679 - 21 - 57)

Skład i druk: Drukarnia „ELFAX”, Gdynia Pogŏrze, ul. płk. Dĕbka 308, tel./fax 665-02-42, e-mail: elfax@elfax.gdynia.pl

Punkty dystrybucji: Dostĕpna w siedzibie gdyńskiego Oddziału ZKP przy ul. Słowackiego 44 (w czasie dyŭrŏw członkŏw Zarĕdu), w Muzeum Miasta Gdyni przy ul. Starowiejskiej 30, w siedzibie Gdyńskiego Centrum Organizacji Pozarĕdŏwowych przy ul. 3 Maja 27, w kiosku w hŏlu Urĕdu Miasta Gdyni, w Sali Tradycji Akademii Morskiej przy ul. Morskiej 81/87, w Towarzystwie Miłŏŭnikŏw Gdyni przy ul. Władysława IV 51, na terenie Stoczni Gdynia S.A., w Salonie Fotograficznym Gerarda Waleszkowskiego przy ul. 10 Lutego 2, a takŭe we wszystkich filiach Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz po kaszubskich Mszach świętych w Gdyni

Sponsor: pismo ukazuje siĕ dziĕki grantom uzyskiwanym z Urĕdu Miasta Gdyni.